

Titel: Notes on white paper, [optegnelser] 048-0060

Citation: "Notes on white paper, [optegnelser] 048-0060", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds: https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_048-shoot-workidacc-1992_0005_048_optegnelser_0060/facsimile.pdf (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

Wilbur Marshall Urban (Yale Univ.): Language and Reality. '39.

Den første del slår bro mellem lingvistik og moderne logik, gennem en for begge parter sin uheldig tilgængelig fremstilling.

En anden bro i den forstand at den er ret gløgende:

1° En selv filosof og kender den logiske og retor. litt., og har id fra et utydeligt gyldt et ret stort arbejde for at orientere sig i lingvistikken. Det er kein doloris lykkedes, og det er af ret katastrofal betydning, at forf. ikke kender den eg. historiske lingvistik, herunder saemere. De nævnte forff., han bygger paa, er Peipersen, Ogden & Richards, Vossler, Kallio, Gardiner, Sapir (men mærkeligt nok ikke Bloomfield [1933]), havde vandt et uovervindeligt grundlag som den med de nævnte objektive kaaarby).

2° Forf. bygger paa den moderne logik og retorik, men hans hjerte er anderledes: Metafysiker. Kant. Antitraditionel, autonomist (selv om han gennem en symbolteori søger at forlige en nominal opfattelse med visse sider af logikkens teori).

Afhyr den logiske empirisme. Han har den opfattelse, at denne antimetafysiske retning i sig selv er loppunklet af metafysik (forneget af Ding an sich) og meaningless — karakteristisk er, at en af hans hovedteser gaar ud paa at metafysik er meaningless.

Kongen er blevet til i forbindelse af et tidligere arbejde 'The Intelligible World', og begge disse bygger er skrevet for at havde en bevist metafysik eller philosophia perennis eller nominal erkendelse. Den sidste bog er en nærmere

afførelse; sproget - i sit forstand - inddraget. Man har ment, at logikken og filosoffer til stadighed foresætter sigualiske paastande om sproget, og hvis sandhed eller falskhed man ikke kunde afgøre, og man har derfor søgt til lingvistikere.

Et forsøg paa ~~AA~~ med den klassiske lingvistikens argumenter at slaa grunden væk under fødderne paa den logiske empirisme. Forekommer nu i nogen grad en anakronisme.

Selve motivet kommer kun frem i forordet og - især - i slutningskapitlet, som er vied Philosophia perennis. Her findes enkelte lidenskabelige indfald mot den logiske empirisme og mot nominalismen. Ellers er bogen holdt i en objektivt argumenterende stil. Den orienterer derfor ganske godt i de filosofiske problemstillinger.

Bogen er klart indtelt, men ikke klart læst. Og ikke dybtgaaende. Særlig lidt naive. Af overordentlig længde og med mange stadiige gentagelser og med mange lange overflødigheder.

1. Betydning er mening.
2. Mening er forståelighed.
3. Forståelighed er sandhed.

Tre paastande, der overvalder læseren ved deres åbenlyse usandsynlighed.

To dele: I The Philosophy of Language
 II The Principles of Symbolism.

~~Kap. I: Viser, at problemet om sproget altid har været
 nært sammenhængt med problemet om skendelse,
 både hos rationalister, realister og hos empirister,
 nominalister, fra oldtid til nutid. Man ser stadig,
 at en række problemer den moderne sprogvitelse
 er filosofens tradition, der udspringer fra.~~

I. The Philosophy of Language.

Denne emne må - efter forf. hele indlæg og
 problemstilling - først og fremmest være meaning (som jeg med
 bygger paa Frege og paa Ogden & Richards. Men ^{som jeg med}
 for saa vidt, bringer altsaa det byplane ^{vilje fore-}
~~hånd forf. står, ud fra sine forudsætninger, har tilstrække-~~
~~ligt blive for, er formen. Derfor anser forf. også~~
~~meaning for at ligge uden for sproget, og han kan forene~~
~~den forskner og den klassiske lingvistikens opfattelse:~~
 i tilslutning til Barzant (La philosophie de langage)
 lader sproget sig definere som en meaning af arbitrære
 lyd, som er bærer af en meaning, hvorved sproget bliver
 et instrument for tanken. I visse altsaa stærke byplane,
 men blot en stærke fremhævelse af meaning, som for
 sprogvitserne (modat sprogforskneren) bliver hovedemnet.
 At meaning ledes fra indtrykket, er best
 af kapitlet om ordklasserne: ord, adp. og verbium
 anser for omvendte.

Endvidere har forf. læst af lingvistikken, at sproget
eksisterer kun i en tale-situation uden for et sprog-
manifest. Sproget er et markverksmiddel, og læsningen
for sine andre moderne sprogfilosoffer bliver for det kan
communication et væsentligt moment i definitionen
af sproget. Udbrudt og udelukkelse er sprogets sine qua non.

Han nævner her delvis enl. sprogtypologi og
sprogbrug. (Hvad der kan ikke vel afgrænses nærløst.)

Kvad forf. kender til lingvistikken, er væsentlig
dels forskellige teorier om sprogets udvikling og om
sprogets opvækst, dels i forbindelse hermed, det 19.
aars h. genetiske sprogopvækstteori. Disse to
(forfatteren) bringer i kontakt med filosofiske pro-
blemmstillinger.

+ biologiske
fæner

Efter forfs mening er "neo-nominalismen"
(den logiske empirisme) en følge af 2 videnskabelige
oplysninger: på den ene side de eksakte videnskaber
og naturvidenskaberne danner af formallogik (for at
sige sig de lingvistiske sprogs flertydighed), på den
anden side den biologiske opfattelse uden for sprog-
videnskaben. Man kan desuden for saa vidt være
nogen rigtigt, som den klassiske sprogvidenskab lide
mangel over for den filosofiske problemstilling
(bl. a. ved at historiske og psykologiske).

Efter en alm. orientering, særlig i den lingvistiske henseende, bliver prof.s første opgave en nærmere beskuelse af begrebet meaning.

Prof. afviser en behavioristisk fortolkning; meaning er forståelse og fortolkning. Hans standpunkt er "idealistisk" i sig selv, han anser andre opfattelser for utopiske.

Der diskuteres først pre-lingvistisk meaning: clouds mean rain osv. Dyrts reaktioner.

Detta fordi the interpreter requires med sin uundværlig: Vi kan ikke være sikre paa at klokken betyder mest for hunden. (Der er altsaa paa forhånd indbragt en mentalistisk interpretation of meaning!) Ved hjælp af behaviorismen kan man ikke beslutte ind. interpretations fortolkning (forståelse) og andre væremassige handlinger.

1) Karakteristisk for sproget er begrets mobilitet, at det kan vige hen til forskellige sproglande, kan overføres fra en sprogstand til en anden. Karakteristisk er endvidere dels, "bradiske" karakterer: den talende, sunnet, og den hørende. Man kan ikke tale meaningfully, significantly uden at forstå et eller andet. "Bogstavet" betyder noget forskelligt for en ~~en~~ theolog, en jernst og en præst.

2) Lingvistisk meaning er transitiv: Et ord x betyder y; der er relationer mellem x og z, således at x ogsaa kan betyde z.

3) Den ~~trans~~ sproglige meaning-relation er non-symmetrisk. (altsaa andre meanings: clouds mean rain, but rain also means clouds.)

Det ses, at forf. går ind fra ordene (fx meaning) som de udtryk bruges. Eft. for en semantiker; men tank for mig ~~de~~ filos. lit. af alene mit.

Det ses, at der tales om meaningful og meaningless. Forf. identificerer sig selv her, i det essentielle stoffende, at noget har betydning, og at noget har mening, dvs. at der er mening i det. At der naturligvis med den forståelse, at hele talesituationen er involueret. At noget har mening, vil sige, at det (i en given talesituation, i et givent samfund) forstås, det er forståeligt. (Fors. 2.) Communication og intelligibility er, som det hedder i forordet, de fundamentale begreber.

Det er hovedspørgsmålet. Det udfører alle kompositioner.

Logik defineres som videnskaben om mening: inferential og implicational meaning.

Sandhed defineres som adækvat udtryk (adæquatio intellectus et rei).

Meaning og verification er et og det samme: at noget har mening vil sige at det kan verificeres.

All meaningful propositions, qua meaningful, are ipso facto true or contain elements of truth.

Forf. indregner alle at denne paradoks er paradoks. Det henviser til universe of discourse.

Inden at forf. indregner det, relateres hvert sandskabsbegreb.

Verdens væsen og princip er vand (Thales).
Verden er vilje (Schopenhauer).
Caesar er et primtal, Byden er trekantet.

li signe et deventi fon (Mukarovskij); W. Kayakawa,
Language in action, of Korzybski's Institute of
Semantics (Hakewell, Connecticut). 12.
Patients langset efter konstanter.

Hjerne skinproblemer. katepsis.
og dequhypostasering.

~~sketch~~

Critica emergit veritas ex errore quam ex
confusione.

Metafysik: Carnap Urbau 634. Det hindre siges
maledes: Metafysik er iirationaler beskrevet. H.
Urbau 691 f.

15

631 ff.

Indforable, metaloni: Det vidt. arb. begynder ved formulering
Protocol statements og situation.

knives paa sinde basis ved at moderne
lingvistik udtrages.

Heltedstener ut kunne belyses heridfra.

Eller axiomer
- kan omformes
til definitioner
og felle hypo-
teser.